

УДК 811.11'42

ТРОЛІНГ У ВІРТУАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ФОРУМІВ)

Нікіфорова Є.Ю.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Статтю присвячено дослідженню феномену тролінгу у віртуальному просторі. Проаналізовано етимологію лексеми trolling. Досліджено віртуальну мовну особистість «троль», яка займається тролінгом. Акцентовано увагу на стилістичних особливостях повідомлень віртуальної мовної особистості «троль». Матеріалом дослідження стали повідомлення користувачів, опубліковані на англомовному форумі.

Ключові слова: тролінг, троль, віртуальна мовна особистість, віртуальна комунікація, Інтернет-форум.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток Інтернет технологій, виникнення нового культурного середовища, виникнення та поширення нових комунікативних сервісів зумовило необхідність детального дослідження феномену віртуальної комунікації. Такі явища як тролінг, флеймінг та кібербуллінг є досить поширеними у віртуальному просторі, проте недостатнього дослідженими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велика кількість наукових досліджень присвячена Інтернет дискурсу, віртуальній комунікації та дослідженню жанрів віртуальної комунікації,

а саме: Н. М. Дайнека (комунікативна ситуація кібербуллінгу) [3], С. В. Заборовська (особливості віртуального дискурсу) [4], В. В. Каптюрова (прагматичні принципи формування повідомлень у соціальних мережах і мікроблогах) [5], Л. Ф. Компанцева (комунікативно-прагматичні аспекти Інтернет-комунікації) [6], Р. К. Махачшвілі (лексика у сфері новітніх технологій) [8], О. Ю. Малая (німецькомовні Інтернет-форуми) [9]. Серед зарубіжних лінгвістів, які займаються проблемами віртуальної комунікації та мови Інтернету відомими є Д. Крістал (Мова та Інтернет) [11], С. Херінг (комп'ютерно-опосередкований

дискурс) [13], К. Тарлоу (цифровий дискурс) [17]. Праці, спрямовані на дослідження віртуальної мовної особистості: Н. Г. Асмус [1], О. В. Лутовінова [7], Л. Ф. Компанцева [6], Є. О. Сазонова [10], Т. М. Гермашева [2].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на наявність великої кількості ґрунтовних лінгвістичних праць у сфері Інтернет комунікації відкритим залишається питання дослідження феномену тролінгу та категорії віртуальна мовна особистість, які ще не отримали повного та комплексного висвітлення.

Мета статті. Головною метою статті є дослідження явища тролінгу у віртуальному просторі на матеріалі англомовних Інтернет форумів. Матеріалом для дослідження були обрані повідомлення, які публікуються на найбільшому англомовному кінематографічному форумі Killer Movies Community Forums, який нараховує 154,287 користувачів. Крім того, на сторінках цього форуму розміщено 390,198 тредів та опубліковано 16,614,016 постів [25].

Виклад основного матеріалу. В контексті віртуальної комунікації, тролінг – це надсилання комунікантом образливих та підбурюючих повідомлень, що робиться комунікантом навмисно з метою образити іншого мовця [15]. В Інтернет комунікації лексема тролінг (trolling) з'явилась наприкінці 1980-х – початку 1990-х в Usenet-конференціях. Цей термін використовували для опису діяльності тролів, а саме: розміщення провокаційних повідомлень, що перешкоджають ефективній комунікації [19]. Людина, яка займається тролінгом називається тролем. Троль, мабуть, є найпоширенішим видом мовної особистості у віртуальній комунікації, оскільки діяльність тролів не обмежується лише форумами. Троль також активно спілкується на інших Інтернет сервісах таких як відеоблоги, соціальні мережі, електронна пошта, Facebook, Twitter, Reddit, Instagram, Tumblr та будь-яка інша соціальна мережа, а також коментарі до відео в YouTube.

Цікавим є питання про те, що змушує мовців займатись тролінгом та принижувати інших комунікантів. Існує декілька причин, що пояснюють тролінг. По-перше, результати проведених досліджень феномену тролінгу дають змогу стверджувати, що основними причинами є психологічні, тобто брак уваги, низька самооцінка та низький соціальний статус можуть бути серед того, що зумовлює тролінг [15]. По-друге, дослідження проведене Стенфордським та Корнелльським університетами в США доводить, що анонімність мережі детермінує комунікацію в Інтернеті [16]. Тобто, анонімність сприяє тому, що комунікант може безперешкодно надсилати образливі повідомлення на адресу інших користувачів. Крім того, людина, яка отримує образливі повідомлення також схильна до тролінгу та може відповідно реагувати на ці повідомлення.

Найпоширенішим засобом протидії троллям у віртуальному просторі є ігнорування повідомлень тролей. Тактика ігнорування повідомлень тролів виражається у використанні фрази “Do not feed the trolls” та аббревіатури DNFTT [19]. Серед інших засобів згадуються такі тактики: наполягання на власній точці зору та постійне згадування про це, навмисна неправильна інтер-

претація тверджень тролля, жартівливе вихваляння тролів [14].

Віртуальна мовна особистість «троль» має певні диференційні ознаки, які характерні для мовлення цієї особистості. Стилістичними ознаками повідомлень цієї ВМО є використання слів зниженого тону, тобто грубої, вульгарної та нецензурної лексики (*idiot, shit, fucking, fuck, piece of ass, asshole, bullshit, bastard, stupid, piss off, shut up, whore, whoreson, crap*), наприклад:

Kazenji: And you shut the hell up already, I'm not gay for you at all go find someone else [30].

Valharu: He's being sarcastic for someone else you f*cking pest [29].

PimpDaShizzle V2.0: H'oh'lee crap. I can't tell if you're making these types of comments to get attention or what, but you should really focus on not being a... [31].

Як ми бачимо із наведених прикладів, тролі використовують нецензурну та грубу лексику, яка спрямована на образу адресата. Використання слів зниженого тону та нецензурної лексики є порушенням мовленнєвого етикету, оскільки призводить до непорозуміння під час спілкування. Проте деякі лінгвісти визнають, що вербальна образа як замітник фізичної образи, зменшує ризик фізичної агресії та навіть може виконувати стабілізуючу та захисну роль у спілкуванні [18].

Комунікація в Інтернеті наближає письмове мовлення до усного. Зміст та форма представленої інформації нагадує спонтанну комунікацію, оскільки адресант не витрачає час на коригування та обдумування постів. Пости тролів часто характеризуються наявністю еліптичних конструкцій, незавершених синтаксичних конструкцій, а також порушенням правил орфографії (тобто відсутня капіталізація слів на початку речень), наприклад:

Yeah, you people not seeing the Godfather films are crazy. I guess that's what I get for signing on to a forum with nothing but comicbook nerds. If there's not a person in a goofy costume, then it ain't worth seein'... lol [27].

Did a search, nothing came up... saw it last night... not what the trailer was trying to sell, but i enjoyed it... a lot of turns in the plot... gina carano is f*cking gorgeous, even when she kills... i really enjoyed this movie... too bad it was eclipsed by «underworld 4» by having the same release date... casting was top notch; mcgregor, banderas, fassbender, douglas. 84% at rotten tomatoes [22].

В цих постах спостерігаються не лише граматичні та синтаксичні помилки, а також використання нецензурної лексики. Комунікативною інтенцією постів є образа адресата. Незавершені синтаксичні конструкції та відсутність капіталізації на початку речення, можливо, є авторським стилем комунікантів. В останньому пості лексема *fucking* у поєднанні з прикметником *gorgeous* використовується для підсилення емоційності висловлювання. Всі ці мовні прийоми свідчать про підвищений емоційний стан авторів постів.

Середі інших синтаксичних характеристик повідомлень ВМО «троль» поширеними є використання простих та складносурядних речень. Вважається, що учасники віртуальної комунікації мають тенденцію до вираження власних думок за допомогою простих речень у більшос-

ті випадках [13, с. 131]. Крім того, тролі можуть використовувати незавершені синтаксичні конструкції, оклички чи питальні речення у своїх постах, наприклад:

Mindset: I liked Avengers more. You wanna fight about it!?

BackFire: Come at me.

Mindset: I'll bite your faces off.

BackFire: I only have one face.

Mindset: Your picture says otherwise. You multifaced freak! [32]

В наведеному діалозі спостерігаємо використання розмовних граматичних конструкцій (неправильна структура питальних речень). Водночас, спостерігаємо підбурювання до вербальної «битви» (You wanna fight about it!?), погроза фізичної атаки комуніканта (I'll bite your faces off.) та пряма образа учасника комунікації (You multifaced freak!). Незважаючи на те, що форуми є асинхронним видом віртуальної комунікації, тобто спілкування відбувається не в реальному часі, тролі, можливо, витрачають небагато часу на формулювання власної думки, оскільки метою їх діяльності є провокування та розвиток конфліктів.

ВМО «троль» є певною мірою домінуючим користувачем у форумному просторі, який володіє повною та релевантною інформацією про ту сферу діяльності, про яку він пише на форумі. Ця ВМО ігнорує поради та переконана, що може наказувати іншим, що необхідно робити. Оскільки категоричність висловлювання є характерною для тролів, то його повідомлення характеризуються використанням імперативних речень, а також модальних дієслів зі значенням примусовості (*must, have to, should, ought to*), наприклад:

Tell you I saw Kick-Ass? As if I don't know about it. I was reading the comics before you knew what it was or who Hit-Girl was, most likely. Before it was even a graphic novel. Don't lecture me on this, it'll be bad for you [23].

I'm guessing you know how to read a book. go look for a one of the bond books i gurantee ya that he does'nt visit the Q Labs at the start of each novel [20].

Для аналізу середовища комунікативної діяльності тролів доцільним є орієнтація на закони і правила комунікативної взаємодії, зокрема принцип кооперації та пов'язаних з ним максимум Грайса. Дослідник вважав, що дотримання принципу кооперації забезпечує успішну комунікацію. Грайс виокремив чотири максимуми: максимум **кількості** (висловлення має бути настільки інформативним, наскільки потрібно), максимум **якості** (висловлення повинне бути правдивим та мовець не повинен говорити те, для чого в нього немає достатніх підстав), максимум **релевантності** (висловлення має бути по суті, відповідно до теми розмови), максимум **способу мовлення** (необхідно уникати неясних висловлень, двозначності та непотрібної надмірності) [12]. Зауважимо, що ці принципи успішної кооперації є актуальними стосовно західно-європейської комунікації, особливо у віртуальному просторі. Саме тому ігнорування комунікантами цих максимум призводить до непорозуміння та навіть конфлікту. Тролі часто порушують основні принципи ефективної та успішної комунікативної взаємодії, наприклад:

Mr Parker: Im not the only that has noticed this guy is trolling either...

<http://www.killermovies.com/forums/f65/t534842.html>

As you can see from how he replies to everybody, he attacks everybodys opinions. Telling me I don't know nothing at all about acting if I like Craig as an actor. He also shows he is clueless in everything he mentions including everything he says about Brosan, in the fact here he is saying that I like Wright as an actor when I NEVER said I liked Wright. I don't even know who Wright is as a matter of fact. Evidence this guy makes things up.

Like alpha said so well, he is just posting to get a rise out of people [21].

Наведений приклад ілюструє порушення тролем максими релевантності, оскільки тред присвячений обговоренню питання акторської майстерності Бросана та Крейга, в той час як мовець висловлюється стосовно того, що його образив інший учасник комунікації. Змістове наповнення цього посту не відповідає темі обговорення, за що мовець отримує зауваження про тролінг.

Parker, I'm giving you a warning for trolling. The subject of the thread is not 'look at 003, nobody likes him!' so I fail to see why it is necessary for you to rag on him. If you can't hold a normal, civil discussion, I suggest that you put 003 on Ignore so that you aren't tempted to bash him as you have been relentlessly doing [21].

Як вже зазначалось раніше, лексема *trolling* означає ловлю риби на блешню. Блешня – це штучна риболовна принада, яка імітує живу рибку. Для приваблення риби блешню протягують або іншим чином рухають – «грають», імітуючи живу істоту. Повідомлення тролів іноді можна порівняти з блешнею, оскільки вони використовуються троллями для «ловлі на вудочку» інших користувачів. Це, як правило, прості або складно-сурядні речення, які містять лексеми з негативною конотацією. Комунікативною направленістю цих повідомлень є зачепити когось із учасників бесіди, наприклад:

Patient_Leech: They all sucked and should have died 😊 [32].

botankus: Don't know who she is, so I hate her [26].

Mindset: I liked Avengers more. You wanna fight about it!? [33].

TylerDurden99: I hate it in films when they suck [24].

GeekBait: Michonne is badass in both the comic and the TV show, but comic Andrea is also badass [28].

Повідомлення-принади тролів характеризуються використанням лексики з негативною конотацією. Такі повідомлення є прямою образою комуніканта та виступають конфліктогенним фактором у віртуальній комунікації. Але ці повідомлення не завжди провокують мовленнєвий конфлікт. Іноді ці повідомлення залишаються непоміченими адресатами через великий обсяг повідомлень, або просто тому, що адресати використовують тактику ігнорування тролів. Саме тому ми й пропонуємо називати їх «принадами».

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи, вважаємо необхідним ще раз наголосити на тому, що тролінг та тролі є актуальною проблемою

у віртуальному просторі. Діяльність тролів спрямована на приниження інших комунікаторів та створення конфліктних ситуацій. В мовному арсеналі тролів переважають стилістично знижені лексичні одиниці, вульгаризми, та нецензурна лексика. Орфографічні та граматичні помилки, відсутність капіталізації, незавершені синтаксичні конструкції вказують на те, що тролі приділяють мало уваги стилістичному оформленню власних постів. В майбутньому, об'єктом дослідження науковців можуть бути комунікативні стратегії та тактики, які використовуються троля для досягнення власної комунікативної мети.

Список літератури:

1. Асмус Н.Г. Лингвистические особенности виртуального коммуникативного пространства: дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.19 – Челябинск, 2005. – 266 с.
2. Гермашева Т.М. Языковая личность субъекта блог-дискурса: лингвокогнитивный аспект [Текст]: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.19. – Нальчик, 2011. – 21 с.
3. Дайнека Особливості кібербулінгу як фрагменту англomовного інтенет-дискурсу // науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v24/part_2/8.pdf.
4. Заборовська С.В. Особливості віртуального дискурсу в просторі Інтернет (на прикладі інтернет-щоденників): Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.02 / Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С. Сковороди. – Х., 2006. – 19 с.
5. Каптюрова В.В. Прагматичні принципи формування повідомлень у соціальних мережах і мікроблогах (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / В.В. Каптюрова; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 2014. – 20 с.
6. Компанцева Л.Ф. Интернет-коммуникация: когнитивно-прагматический и лингвокультурологический аспекты: Дисс. ... д. филол. н.: 10.02.02 – Луганск, 2007. – 503 с.
7. Лутовинова О.В. Лингвокультурологические характеристики виртуального дискурса: диссертация ... д. филол. н.: 10.02.19 – Волгоград 2009 – С. 519.
8. Махачашвілі Р.К. Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови у сфері новітніх технологій: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Запорізький національний ун-т. – Запоріжжя, 2005 – 22 с.
9. Малая О.Ю. Реалізація мовленнєвих стратегій ввічливості у дискурсі німецькомовних Інтернет-форумів: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / О.Ю. Малая; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х., 2008. – 20 с.
10. Сазонова С.О. Антропонім в інтернет-комунікації (на матеріалі української, англійської та італійської мов) // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Спеціальність 10.02.15 – Луганськ: Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, 2013. – 223 с.
11. Crystal David. Internet linguistics: A Student Guide. – Routledge, 2011. – 192 p.
12. Grice H.P. Logic and Conversation / H.P. Grice // Syntax and Semantics / Ed. by P. Cole, J. Morgan. – N.Y.: Academic Press, 1975. – Vol. № 3. – P. 41-58.
13. Herring Susan C. Computer-mediated discourse // The handbook of Discourse Analysis / edited by Deborah Schiffrin, D. Tannen and Heidi E. Hamilton – Blackwell Publishing, 2003 – Pp. 612-634.
14. How to Identify and Defeat an Internet Troll [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.peorian.com/technology/technology-news/trolls-cyberbullies/1079-how-to-identify-and-defeat-an-internet-troll>.
15. Internet Trolling: How Do You Spot a Real Troll? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lifewire.com/what-is-internet-trolling-3485891>.
16. Online Trolls: Why do people become cyberbullies? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.independent.co.uk/life-style/online-trolls-why-people-become-cyber-bullies-social-media-twitter-facebook-study-cornell-standford-a7616126.html>.
17. Thurlow Crispin, Mroczek Kristine. Digital Discourse: Language in the New Media – Oxford University Press, 2011. – 408 p.
18. Wajnryb Ruth. Expletive Deleted: A Good Look at Bad Language – Free Press, 2005. – 304 p.
19. Wikipedia Troll (Internet) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://en.wikipedia.org/wiki/Troll_\(Internet\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Troll_(Internet)).

Ілюстративний матеріал:

20. Bond 23 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/f65/t519287.html>.
21. Brosnan or Craig [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=535081>.
22. Haywire [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/f2/t560578.html>.
23. Hit Girls VS Batman [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=529851&pagenumber=3>.
24. I hate it in films when... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.movieforums.com/community/showthread.php?t=846&page=3>.
25. Killer Movies Community Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/>.
26. Kristin Steward (Love her or Hate her) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=514496&pagenumber=7>.
27. Movie series you have completely sat out [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/f2/t568289.html>.
28. Most badass female character? out [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.walkingdeadforums.com/forum/f37/badass-female-character-7598-4.html>.
29. My List: Undeniable Hott [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=406552&>.
30. Pacific Rim [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=557949&>.

31. Top 10 documentaries Documentaries? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.movieforums.com/community/showthread.php?t=14624>.
32. The Avenger [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.joblo.com/forums/showthread.php?t=145604>.
33. The Avengers VS The Dark Knight Rises [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.killermovies.com/forums/showthread.php?threadid=568053>.

Никифорова Е.Ю.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

ТРОЛЛИНГ В ВИРТУАЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ (НА МАТЕРИАЛЕ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ИНТЕРНЕТ-ФОРУМОВ)

Аннотация

Статья посвящена исследованию феномена троллинга в виртуальном пространстве. Проанализировано этимологию слова trolling. Исследована виртуальная языковая личность «тролль». Проанализированы стилистические характеристики сообщений виртуальной языковой личности «тролль». Материалом исследования служили сообщения пользователей англоязычных форумов.

Ключевые слова: троллинг, тролль, виртуальная языковая личность, виртуальная коммуникация, Интернет-форум.

Nikiforova Ye.Yu.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

TROLLING IN VIRTUAL SPACE (BASED ON THE ENGLISH-SPEAKING DISCUSSION FORUMS)

Summary

The article is devoted to the analysis of such phenomenon in the virtual world as trolling. The etymology of the word “trolling” has been analysed. The virtual language personality “troll” has also been studied. The paper aims at analysing stylistic features of the posts of the virtual language personality “troll”. The material used in the paper is based on the posts of English-speaking forum users.

Keywords: trolling, troll, virtual language personality, virtual communication, Internet discussion forum.